

Недељу дана након што је 7. априла, председник Киргизије Курманбек Бакијев заједно се са својим рођацима побегао из Бишкека, због масовних демонстрација опозиције, и, ушанчио се у свом завичајном селу код Џалал-Абада, напета политичка ситуација у републици делимично је спласнула. *Увече 15. априла Курманбек Бакијев је напустио Џалал-Абад и пребацио се у казахстански Тараз, претходно подневши, по непотврђеним подацима, оставку на председничку функцију.* По речима шефа привремене владе Киргизије Розе Отумбајеве, нове власти су дозволиле одлазак К. Бакијеву на молбу међународних организација и лидера низа држава, са циљем да се остане у оквирима „цивилизваних односа“, и не допусти обрачун са њим. У Киргизији, пак, привремена влада није могла гарантовати безбедност К. Бакијеву.

Одлазком К. Бакијева, што је резултат заједничких напора Русије, САД, Казахстана, ОУН и ОЕБС, окончана је епопеја његовог боравка на југу земље, који је запамћен по низу противуречних изјава. К. Бакијев је час предлагао да се престоница Киргизије премести из Бишкека у Ош или Џалал-Абад, час је говорио о недопустивости раскола земље, час изјављивао да одбија да поднесе оставку на председничку функцију и привремену владу проглашавао нелегитимном, а потом изјављивао да је спреман да преговара са том владом и чак да оде са председничке функције ако се гарантује безбедност њему и члановима његове породице. Догађаји последње недеље су и имали као главни мотив безбедност, па су се потези клана Бакијевих руководили рачуницом како да се из ситуације ишчупају са најмањим губицима. По мишљењу низа посматрача, деловање председника и његовог окружења, које се припремало за евентуални оружани сукоб са новим властима, довело је Киргизију на ивицу грађанског рата, и само је одустајање привремене владе од примене силе омогућило да се избегне још једно крвопролиће.

У циљу показивања народне подршке окружење председника је организовало низ митинга, на коме би му се та подршка и исказала. Тринаестог априла присталице К. Бакијева су у Џалал-Абаду организовале митинг, на коме се окупило око три хиљаде људи. Међу њима су се налазили како присталице, тако и противници председника, кога је чувало стотинак људи, наоружаних гвозденим шипкама и аутоматима. У свом говору на митингу К. Бакијев је изјавио, да не признаје привремену владу и да не намерава да се повуче са председничке функције, али исто тако да не намерава да осваја власт на југу републике, у Ошу и Џалал-Абаду.

Пише: Александар Шустов
субота, 17 април 2010 13:27

Уосталом, могућност да заузме друге градове председник већ није имао, јер су све оружане структуре прешле на страну привремене владе. Покушај К. Бакијева да 15. априла организује митинг подршке у Ошу није успео. Неколико стотина присталица Бакијева су потиснуле са централног градског трга присталице привремене владе, а при том је међу њима дошло до туче. Обезбеђење К. Бакијева било је принуђено да отвори ватру у ваздуху и да председника уведе у најближу зграду биоскопа. Затим су К. Бакијева сместили у аутомобил, који је великом брзином напустио трг. После тог инцидента председник је и донео одлуку да напусти Киргизију. Одговарајућа понуда му је, највероватније, упућена још изјутра у току телефонског разговора са Владимиром Путином. У корист тога говори и чињеница да је *Курманбек Бакијев напустио Киргизију у руском војном авиону*.

По речима представника привремене владе, одлазак је допуштен искључиво К. Бакијеву, али не и било коме из његове породице. Али, према саопштењима информативних агенција, заједно са К. Бакијевом из Киргизије је отишло и „низ високопостављених чиновника“.

Међутим, привремена влада у Бишкеку је покренула кривичне поступке против најближих рођака К. Бакијева. Девог априла вршилац дужности генералног тужиоца Киргизије Б. Ибрајев је саопштио да су поднете кривичне пријаве против Марата, старијег сина председника, који је био на функцији саветника председника Комитета за националну безбедност, и против његовог брата Жаниша, који се налазио на челу службе државне безбедности. Они су окривљени за то, што су наредили да се пуца по учесницима јуриша на зграду владе у Бишкеку, у току кога су, по последњим подацима, погинуле 84 особе. Тринаестог априла А. Бекназаров, који координира у новој влади рад тужилаштва и судова, изјавио је да је издао декрет којим се К. Бакијеву одузима неприкосновеност. Убрзо потом руководилац апарата привремене владе Едил Бајсалов ипак је саопштио, да такав декрет Р. Отумбајева није потписивала и да на безбедност председника нико не намерава да удара.

Уз све невоље, Киргизија се још нашла и у крајње сложеној економској ситуацији. Десетог априла је постало познато, да је у каси после бегства К. Бакијева у Џалал-Абад остало свега 986 милиона сома (око 16 милиона евра). Међутим, само је Русија, у пролеће прошле године, одобрила Киргизији два кредита у укупној висини од 450 милиона долара. Касније је вице-премијер Темир Саријев, који је у привременој влади задужен за финансијска питања, саопштио да се у каси налази 50 милиона долара, али до то није довољно за подмиривање заштићених ставки буџета, укључујући исплату пензија и социјалних давања. Финансијска ситуација Киргизије веома је сложена, јер само за исплате по основу спољног дуга ове године потребно је 67 милиона долара (5-7 милиона долара месечно), што захтева реструктуризацију дуга. Годишњи дефицит буџета износи око 285 милиона долара (20,4%), с тим што целокупан дефицит износи 1,4 милијарде долара.

Пише: Александар Шустов
субота, 17 април 2010 13:27

Што се тиче Фонда за развој Киргизије, који се налазио под управом Максима Бакијева, млађег сина председника (шефа Централне агенције за развој, инвестиције и иновације), у њему је, по речима Т. Саријева, остало око 280 милиона долара, од чега је 100 милиона било уложено у изградњу Камбаратинске хидроцентрале-2. Остатак пара је инвестиран у комерцијалне пројекте са циљем стицања профита. Средства, која су остала у фонду сада су депонована и чакају одређивање намене, а нове власти припремају документа о њиховој предаји државном буџету. По речима Т. Саријева, „у оквиру истраге о кривичним делима породице Бакијев биће формирана међуресорска комисија која ће посебно проучавати све финансијске операције“. Да би се спречио трансфер актива у иностранство, одмах након доласка на власт привремене администрације, делатност свих банака у земљи је обустављена.

Позитивна очекивања Киргизије да ће добити значајну финансијску помоћ од стране Русије, за сада се нису остварила. Уместо 150 милиона долара, које је на преговорима у Москви тражио вице-премијер привремене владе А. Атамбајев, влада Русије је обећала да ће издвојити свега 50 милиона, и то 20 милиона у виду бесповратне суме која ће се употребити за пружање социјалне помоћи становништву и 30 милиона у виду повлашћеног кредита. Сем тога, Русија је саопштила да намерава упутити Киргизији 25 хиљада тона нафтних деривата и 1,5 хиљаду тона семена, неопходних за сетвену сезону, а у плану је и повећање куповине поврћа и воћа од Киргизије. Москва не жури да издвоји веће суме из неколико разлога. Као про, она се још увек добро сећа судбине кредита који су Киргизији одобрени у пролеће 2009. године. Друго, у садашњој нестабилној ситуацији нема никакве сигурности да ти кредити у перспективи могу бити конвертовани у економски и политички утицај Русије. И у таквим околностима Киргизија се за финансијско-економску помоћ обратила Турској.

У прилог томе да се у Москви према новим властима Киргизије за сада односе са опрезом, *говоре и друге чињенице. Петнаестог априла руски МИП је изразио „озбиљну забринутост“ у вези са многобројним обраћањем грађана Руске Федерације и руске дијаспоре поводом „заузимања и напада на канцеларије њихових компанија и кућа, испољавањем национализма у Бишкеку и низу других региона Киргизије“, а на шта локалне власти и правосудни органи нису реаговали. Тог истог дана је председник Руске Федерације Дмитриј Медведев изјавио, да ће „питање односа у пуном формату са новим руководством Киргизије председник Русије решити посебно“, узимајући у обзир истинску вољу киргијског народа и способност садашњих актера у привременој власти да осигурају ред у земљи и реше „неодложне социјално економске задатке*

“ У привременој влади Киргизије евидентно нема проруских политичара.

Сви су они били или на руководећим функцијама за време А. Акајева и К. Бакијева, а многи, уз то, још имају развијене односе на Западу.

Зато Москва жели, по свој прилици, да од нових власти у Бишкеку добије гаранције да ће њена свестрана економска помоћ, уколико је пружи, послужити јачању позиција Русије у

Курманбек Бакијев напустио Киргизију руским војним авионом

Пише: Александар Шустов
субота, 17 април 2010 13:27

Киргизији

.

(Извор: Фонд стратешке културе, Москва)

Текст је превео Рајко Досковић